

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות

חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים
ב-770 – בית חיינו – בית משיח
להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם
מתוך הרחבה ומנוחת הנפש
לנחי"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא
בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א
יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם
תיכף ומי"ד ממ"ש, נא!

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
מהרה יגלה אכיו"ר
יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,
חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל
ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר
בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –
"לא לתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"
ובעגלא דידן יתגלה לעין כל
ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'
ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל
בגאולה האמיתית והשלימה
נאו מי"ד ממ"ש ממש!

י"ל ע"י המכון להפצת תורתו של משיח: torasmoshiach@gmail.com

דברי משיח

ה'תשמ"ט • ה'תש"א

(א) שיחת יום א' דחג השבועות ה'תשמ"ט לפני ה'תהלוכה"
(ב) שיחת ליל ב' דחג השבועות ה'תש"א לחוזרים מה'תהלוכה"

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א
שניאורסאהן
מליובאוויטש

בלתי מוגה

הוספה: יומני ליל ב' דחה"ש ה'תשמ"ג ה'תשנ"ב

יוצא לאור על ידי
„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה
ה' תהא זו שנת עצמות
קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

בבית חיינו. בשעות שחלפו עד סיום החג הי' האירוע הזה, מטבע הדברים, במוקד "שיחת היום" בבית חיינו, והכל התייחסו לכך כאירוע החשוב ביותר מאז מה שאירע בז"ך אד"ר.

[מאוחר יותר נודע כי מארגני ה"תהלוקה" התמימים שמואל שי' וינקרט ויעקב שי' קוביטשעק הביעו בדו"ח מוקדם על ה"תהלוקה" שנכתב לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הבקשה והתקווה שכ"ק אדמו"ר שליט"א ייצא לקבל את פני החוזרים מהתהלוקה - והנה אכן זכינו לכך].

מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד", ושלישי מסתובב בקרב הקהל כשבקבוק משקה בידו, והוא מחלק ממנו לכל מאן דבעי באיחולי "לחיים, דער רבי זאָל זיין געזונט". אלו שלא ראו מתגודדים סביב מי שכן ראה ומנסים לדלות עוד פרט ועוד פרט...

רק אחרי זמן רב פנו לבתים ולאכסניות לסעודת החג, וגם אחרי' פנו רבים בחזרה לבית חיינו ובמשך הלילה נאסף קהל רב להתועדות חסידית לרגל המאורע המרגש הזה, ועד שעות הבוקר היתה תנועה עירנית של חסידים המתועדים, לומדים ואומרים תהילים

ב"ה.

פתח דבר

לקראת חג השבועות הבעל"ט - הננו מו"ל: (א) שיחת יום א' דחג השבועות ה'תשמ"ט אחרי תפילת מנחה, לפני ה"תהלוקה" (תדפיס מתוך "דברי משיח - ה'תשמ"ט"); (ב) שיחת ליל ב' דחג השבועות ה'תנש"א, לקהל שחזרו מה"תהלוקה" (תדפיס מתוך "דברי משיח - ה'תנש"א" חלק ד'). כהוספה - נדפסו יומנים מהיציאה והחזרה מה"תהלוקה" בשנים ה'תשמ"ג-ה'תשנ"ב (בהן זכינו לראות את כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א בעת צאתו לקבל את פני החוזרים מה"תהלוקה").

•

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומנים² - ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

•

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תש"י-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובהן בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ט-תנש"א), שיאיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממ"ש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

ימי הגבלה ה'תשע"ז (ה' תהא זו שנת עצמות),

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,

ברוקלין, נ.י.

(1) השיחה של תש"ט נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ההנחה שי"ל ע"י "ועד הנחות התמימים", וה"ר"ד" שי"ל ע"י מערכת "פאקס א שיחה"). לאופן עריכת השיחות של תנש"א - ראה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח - תנש"א" ח"א.

(2) לעריכת היומנים ותש"ג-תש"נ, השתמשנו בספרים "רישומה של שנה בבית חיינו תשד"מ", "יומן שנת הקהל תשמ"ח" ו"שנת ניסים בבית חיינו", ביומני "בית חיינו" (תשמ"ה-תשמ"ז; תש"נ) ו"כפר חב"ד" (תשמ"ט), וביומנים פרטיים שנרשמו בשעתם (ע"י ר' מ.ד. גינובורג (תשמ"ג), ר' מ. גלומן (תשמ"ה), ר' מ. מישלוביץ ור' מ.י. הרשקוביץ (תשמ"ו), ר' צ.ה. ראסקין (תשמ"ח), וא' ה' מ"קברצה" תשמ"ט. ביומן תשמ"ג שולבו פרטים מזכרונות ר' י. ראפ ע"ה (מ"תקות מנחם" ח"א ע' 231)).

רק לשני אחת, ומי לזמן ארוך יותר.

אחר הדקה הראשונה הפנה כ"ק אדמו"ר שליט"א את ראשו הק' מעט הצידה לעבר הריל"ג - ששאל האם ברצונו לסיים, אך לא הגיב. בהמשך שאל הריל"ג שוב, והפעם הנהן כ"ק אדמו"ר שליט"א בראשו הק' לחיוב ואז חזר לחדרו הק'. לפני שנכנס הביט על ר' י.כ. והנהן לו מעט בראשו הק', וכן הביט שוב לעבר ר' דוד רסקין ונכדו.

מפי ד"ר רוזן שי' נודע אח"כ שלאחרי שנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לחדרו הק' עשה תנועות בראשו הק' אנה ואנה (כששוכב על מטתו), מה שהי' נראה בעיניהם כהמשך לשירת הקהל בחוץ, והיתה ניכרת על פניו הק' שמחה כזאת שמזה זמן רב לא ראה. בכלל - הרופאים מרוצים מאוד מעצם העובדה שכ"ק אדמו"ר שליט"א הסכים והי' מעוניין לראות את הקהל, דבר שראו כבעי' עד עתה. גם הרושם שהתקבל אצל אנ"ש והתמימים שיחיו הוא שכ"ק אדמו"ר שליט"א הי' מרוצה.

הדחיפות וכו' שהיו במשך המעמד היו נוראות יותר מראש השנה ושמח"ת, ורבים מהקהל נשארו בחיים רק בניסי ניסים, ופשוט נס שאף אחד לא נזקק ל"הצללה". לאחר מכן נמצאו קרוב למאה כיפות וכמה עשרות משקפיים נשברו וכו', ואי אפשר לתאר מה הי' קורה באם כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' נשאר בחוץ למשך דקה או שתיים נוספות...

כאמור, רק דקות אחדות נמשך המעמד, ובמהלכן כל אחד השתדל לחטוף לפחות מבט של רגע (אף שלמרכה הצער - לא כולם הצליחו). סוף סוף הכל מודים שאין לחסיד תשוקה

עזה יותר מאשר לראות את פניו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ולהגשים את השאיפה "רצוננו לראות את מלכנו"...

מובן שאת רחשי הלב אל מול פני הק' לא ניתן לתאר, אבל אין ספק שזה הי' כלול מהתרגשות עצומה שהביאה רבים לידי דמעות, ומתחושה של הלם וזעזוע מעצם המפגש הפתאומי... ובאותה שעה עצמה איש לא ניסה להביט בשום דבר. המוח הי' שבו לחלוטין בידי הלב שהי' להר געש של התרגשות למראה כ"ק אדמו"ר שליט"א לראשונה אחרי כשלושה חודשים של התעלמות מהקהל בנסיבות שכאלו... גם זרם הדמעות ששוטף את הלחיים לא מניח לחשוב על שום פרט "חיצוני" יחסית, מה גם שכל מי שרק הי' יכול הביט רק לשניות מועטות ומיד הסתלק כדי לאפשר גם לאחרים לעשות זאת.

הקהל שזכה לראות את כ"ק אדמו"ר שליט"א (פחות מחצי מקהל הנוכחים; היו גם כמה שזכו לראות רק את מגבעתו, או לחילופין, רק את השולחן לידו ישב כ"ק אדמו"ר שליט"א...) הי' כאמור מרוגש ביותר עד כדי דמעות, וכמובן שלאחרי זה נמשכו השירה והריקודים מול 770 למשך זמן. הרגשות היו מעורבים - חלק בוכים על שראו את כ"ק אדמו"ר שליט"א בכזה מצב ל"ע, וחלק שמחים מזה שבאו לחג השבועות וזכו לראות את מלכנו ולו לרגע.

מי שנכנס לביהכ"נ כעבור רגעים מספר יכול הי' לראות את התמונה הבאה: עשרות רבות של ציבור התמימים ואנ"ש פזורים על פני ביהכ"נ. זה לא נרגע עדיין מבכיו, האחר מביע את התרגשותו דוקא בריקוד של שמחה וביטחון על כתף חבירו - "יחי אדוננו

בס"ד. שיחת יום א' דחג השבועות ה'תשמ"ט
- לאחר תפילת מנחה, לפני ה"תהלוכה" -

הנחה בלתי מוגה

א. נמצאים אנו בתחילת יום השביעי בסיון, שהוא היום השלישי מהחמישי בסיון (ערב מתן תורה).

והנה, חמישי, ששי ושביעי בסיון הם המשך אחד: בחמישי בסיון היתה הקדמת "נעשה" ל"נשמע"¹ - בתור הקדמה למתן תורה; בששי בסיון הי' מתן תורה [ולדעת ר' יוסי - הי' מתן תורה בז' סיון, כי "הוסיף משה יום אחד מדעתו"²]; ובשבעה בסיון הי' היום השלם הראשון - "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד"³ - אחרי מתן תורה, כי מתן תורה הי' בו' סיון "בהיות הבוקר"⁴.

והחידוש בזה מובן בפשטות: חלק מהיום דששה בסיון - "ויהי ערב" דששה בסיון - הי' עדיין לפני מתן תורה, ובמילא עדיין לא הי' אז הענין דקיום המצוות (בשלימות, כפי שזהו מצד מתן תורה) בנוגע למצוות הלילה (קריאת שמע וכו'), ובכלל - הי' אז עדיין לפני ביטול הגזירה ד"עליונים לא ירדו למטה ותחתונים לא יעלו למעלה"⁵. משא"כ בז' סיון הי' היום השלם הראשון - "ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" - דקיום המצוות בשלימות (כולל מצוות הלילה).

ולהוסיף הדיוק ד"(יום) א"ת הנעשה דוקא ע"י "ויהי ערב ויהי בוקר" - ששלימות הענין ד"א"ת" (כולל ה"אחד" בקריאת שמע בערב - "שמע ישראל . . א"ת") - שלימות ההתאחדות עם בעל הרצון - נפעל בז' סיון, ה"ערב ובוקר" הראשון אחרי מתן תורה.

ב. "והימים האלה נזכרים ונעשים"⁶, וכש"נזכרים" כדבעי אזי גם "ונעשים" במעשה בפועל: בבוא שלשה ימים אלו (חמישי, ששי ושביעי בסיון) בכל שנה ושנה, חוזרים על עצמם עוד הפעם (ולא באופן ד"עוד הפעם", אלא באופן ד"חדשים"⁸) ענינים אלו אצל כ"א מישא"ל, ומיום זה ממשיכים את מתן תורה בכל השנה כולה.

[וכן אצל מחונכיהם ומושפיעיהם, כמ"ש⁹ "וזכרם לא יסוף מזרעם", ובהתאם להוראת המשנה בהתחלת פרקי אבות (שאומרים בכל שבתות הקיץ)¹⁰] שמתחיל ב"משה

(6) ואתחנן ו, ד.

(1) משפטים כד, ז. ראה פרש"י שם, ד. תר"ש משפטים כרך יט ע' שיג ואילך. וש"נ.

(7) אסתר ט, כח. וראה רמ"ז בספר תיקון שובבים, הובא ונתבאר בספר לב דוד (להחיד"א) פכ"ט.

(2) שבת פז, א.

(8) ראה פרש"י יתרו יט, א. עקב יא, יג. תבוא כו, טז. ועוד.

(3) ל' הכתוב - בראשית א, ה.

(4) יתרו יט, טז.

(9) אסתר שם.

(5) תנחומא וארא טו. שמר"ר פי"ב, ג.

(10) ראה סידור אדה"ז אחרי תפלת מנחה דשבת.

קיבל תורה מסיני¹¹, ומיד אח"כ הי' "ומסרה כו'", ובאופן (כהמשך המשנה) ד"והעמידו תלמידים הרבה"; וזה קשור ג"כ עם "על שלשה דברים העולם עומד"¹², וסיום פרק ראשון – "על שלשה דברים העולם קיים"¹³ (ומזה באים לסיום פרקי אבות בכלל).

ולהעיר מהשייכות למתן תורה, שהתורה היא א' מהעמודים שעליהם העולם עומד לאחר מתן תורה (ואפילו לפני מתן תורה) – שדוקא אז נפעלה עמידת וקיום העולם, "שקטה", לאחר ש"ארץ יראה"¹⁴, כידוע].

ועד שעבודת שלשה ימים אלו ישנה אצל כ"א מישראל בעבודתו בכל יום ויום, באופן ד"חדשים", עד "חדשים" ממש¹⁵, כמבואר בדרושי חסידות¹⁶ עה"פ¹⁷ "ידבר אלקים את כל הדברים האלה לאמר", שלכאורה מה הכוונה כאן ב"לאמר", הרי כל ישראל היו בשעת מתן תורה? אלא הפירוש בזה שבכל הזמנים ובכל המקומות כשלומדים ענין בתורה, הרי זה כמו בשעת מתן תורה ממש.

ובמיוחד ביום חג השבועות עצמו – "זמן מתן תורתנו"¹⁸, שבו שמעו כולם מחדש את עשרת הדברות וכו'.

ג. וביאור הענין בעבודת האדם – הן בעבודתו הפרטית והן בעבודתו עם חלקו בעולם:

בחלקו בעולם של יהודי ישנם שלשה מצבים: יש לו ענינים הנמצאים עדיין במצב ד"מצרים" (לפני מתן תורה) – במצרים וגבולים¹⁹ של העולם, והוא צריך להוציאם משם, ולעשותם כלי ראוי לתורה ומצוות – העבודה דחמישי בסיון (ערב והכנה למתן תורה); למעלה יותר – ענינים שהוא עושה אותם לחפצא של קדושה – בדוגמת הענין דמתן תורה (בששה בסיון) שאז בטלה הגזירה, ונעשה החיבור דעליונים ותחתונים – המשכת קדושה למטה, הכח שיוכלו לעשות מדבר גשמי חפצא של קדושה; ולמעלה יותר – לאחר שכבר ישנו הענין דמתן תורה והמשכת קדושה בחלקו בעולם, ונעשה תכלית ההתאחדות – "יום אחד" (כפי שהי' בז' בסיון), עד שהוא עושה מקדש לה' (מקדש הפרטי שלו, ועד למקדש הכללי), "ושכנתי בתוכם"²⁰ – שלימות החיבור דעליונים ותחתונים.

11 פ"א מ"א.

12 שם מ"ב.

13 מ"ח.

14 תהלים ער, ט. שבת פח, א.

15 ראה לקו"ש חכ"ד ע' 193. ושי"נ.

16 תו"א יתרו סז, ב. לקו"ת שה"ש מ, ב. סה"מ

שם. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

17 נוסח תפלת העמידה וקידוש לשבועות.

18 ראה תו"א וארא נז, ב ואילך. ובכ"מ.

19 תרומה כה, ח. וראה ראשית חכמה שער האהבה

פ"ו קרוב לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך תרומה

שם. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.

מול הפתח...

כ"ק אדמו"ר שליט"א הי' חבוש בכובעו ולבוש בסירטוק, וישב מול השולחן, כפוף מעט, למשך כשלוש דקות. מבטו הק' הי' חזק, חודר ועירני, ומיד בתחילה הביט לצד שמאל לעבר נכדו של ר' דוד רסקין, והמשיך להביט בעיקר לכיוון זה כשמידי פעם הסיט (רק) את עיניו הק' לצדדים וסקר את כל הקהל, ועל פניו הק' ניכר נחת רוח רב.

בלי שימת לב מיוחדת היו פניו הק' נראות אפילו רגילות, אף שחדי העין הבחינו כי פניו הק' היו מעט רזות וחווירות – אך זוהירות, וזקנו הק' הי' קצת יותר רחב מהרגיל. ונוסף על זה – גם המבט המוכר כל כך (ה"מומחים" הגדירו זאת שזהו כפי שכ"ק אדמו"ר שליט"א בשעת ההתוועדות לפעמים מסתכל ומתבונן ובשעת מעשה מביט על הקהל, ופתאום נעצר ועונה "לחיים" למישהו – כך בערך הי' מבטו כשהביט לצדדים), ורק בהיזכר במצב, ולאלו ששמו לב גם אל האינפוזי' המחוברת לידו הק' השמאלית (השקית הוחזקה ע"י הריב"ק), נעשה צביטה בלב...

אלו שזכו לראות את המראה התרגשו עד עמקי עצם הנפש. ההתרגשות היתה כל כך גדולה עד שהתגובה לא היתה אחידה ומאורגנת – היו רבים שבלי לחשוב פעמיים בירכו בקול רוטט ונרגש: "ברוך... שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה", הרוב התחילו מיד לשיר בחוזק רב (ועד לצעקה) "אורך ימים אשביעהו ואראוהו בישועתי", והיו מי שהחלו לשיר "ווי וואָנט משיח נאָו", כשאחרים פשוט צעקו "רבי, רבי..." הצד השווה הוא שכולם נדחפו ונאחזו ונטלו אחד בשני ובגדרות, לזכות לראות ולו

שליט"א לא ייצא..." כעת גם הספקנים כבר הבינו שהפעם זה רציני, שהרי "מכלל לאו אתה שומע הן"...

במהלך 5 הדקות הבאות הועמד מחוץ לפתח שולחן ועליו מפה לבנה, וכעת כבר התחילה ההתרגשות – הנה, עוד רגע קט, יישב כ"ק אדמו"ר שליט"א ליד השולחן הזה!... ועכשיו כשהכל כבר הי' מסודר, או-אז החל הבלתי סדר הגדול (כמובן, הדברים נכתבים רק לשם תיאור למען מי שלא נכח, ולא כדי להאשים מישהו)... הקהל שעד אותו רגע הי' מפורז על פני כל השטח הסמוך, החל לנוע במהירות ובבהילות כשמגמתו אחת – להיות סמוך ככל האפשר למקום קודש הקודשים. במהירות רבה נוצרו פירמידות מאולתרות בכל דרך אפשרית, וגם גדרות האבן והברזל של החצר שימשו בליט ברירה כעמדות תצפית.

בתחילה חשבו כולם שהדלת תיסגר וכ"ק אדמו"ר שליט"א יישב על הכסא האדום וכך יראו אותו, אך לפועל הדלת נשארה פתוחה, וכמה מ"ועד המסדר" נעמדו בצדי המדרגות ליד הפתח (וכן ר' דוד רסקין עם נכדו מ.מ. שי' קליין ור' י.כ.), ועוד עמדו בתוך 770 מבפנים לפתח (ביניהם ר' יוסף יצחק הכהן שי' גוטניק, ר' שלום דובער שי' לוין ועוד כמה שנדחקו מהלחץ שהי' בחוץ).

הלחץ והדחיפות הולכים וגוברים, הצפיפות העצומה מגיעה לממדים חסרי תקדים אפילו כאן בליובאוויטש, משהו שמזכיר את מעמד התקיעות או ההקפות... והנה, אחרי דקה או שתיים של המתנה, בשעה 11:51, **יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א**, על כסא (גלגלים, המובל ע"י ר' אינגי שי' ביסטריצקי מ"הצלה"), בליווי המזכירים והרופאים,

בריקוד.

גם הלילה נאספו ההולכים, כאמור, ליד 770 (וכן קהל גדול של אנשים, נשים וטף). גם הפעם אף אחד לא בא מתוך ידיעה ברורה שהוא עומד לראות את פני הק'. תמיד קיימת התקוה האיתנה כי ברגע מסויים יתרחש הנס והרפואה השלימה תבוא בבת אחת, אבל מעבר לזה הרי אף אחד לא ידע בבירור מה עתיד להתרחש כאן הלילה.

נכון שמאז יום השבת היו שמועות שונות בכיוון זה, אבל על שמועות כאלו ושכמותן כבר אמר מי שאמר כי הן שייכות לסוג של מידע שאף אחד לא יכול לאשר... ועם זאת, הרצון הטבעי של כל חסיד באשר הוא לראות את כ"ק אדמו"ר שליט"א, מעלה כל העת מחשבה: ואולי כן... אולי בכל זאת יתרחש הלא-יאומן...

כבר מהשעה 10:00 תפסו הראשונים את מקומותיהם לחזות, אם וכאשר יתאפשר, בפניו הק' של כ"ק אדמו"ר שליט"א, אמנם כולם האמינו שאם הדבר יקרה – זה יהי רק דרך החלון. בשלב מסויים יצא הרי"ג ואמר שאינו מבין כלל מדוע מחכים וכו', אבל מאוחר יותר אמר שיראה לפי המצב ובאם יהי זמן מתאים וכו', והוא רק יציע לכ"ק אדמו"ר שליט"א ולא יותר (אך כאמור – רוב הקהל שהגיע אח"כ לא ידע מכך והתפרנס רק משמועות והשערות שאולי... חלק גדול לא האמין שזה יהי; רק לחשוב על ההיסטרי' וה"בלאגן" בלשון המעטה...).

איך שיהי, הציבור שנאסף מול 770 אחרי ה"תהלוכה", ההולכים ל"תהלוכה", וגם אלו שמסיבה זו או אחרת לא הלכו – לא עשה זאת בגלל השמועות הללו

שכאמור באמת לא היו מבוססות. הם באו להכריז "הננו", עשינו את השליחות, ועתה, רבנו של עולם, עשה את התלוי בך ושלח רפואה שלימה לכ"ק אדמו"ר שליט"א, והתייצבו כחיילים במסדר צבאי ופצחו בשירי לכת שנועדו לרומם את הנפש ולהעלות את מצב הרוח עד כמה שרק אפשר במצב בו אנו נתונים כעת.

[מפי השמועה נודע אח"כ כי כששמע כ"ק אדמו"ר שליט"א את שירת החוזרים מה"תהלוכה" (עוד בהיותו בחדרו הק'), ניכרה על פניו הק' שמחה וקורת רוח].

השירה הזו נמשכה משך זמן מסויים, ומי שהביט מן הצד יכול הי' לסווג את הציבור לכמה סוגים – אלו שמשום מה בטוחים היו ללא ספק שהדבר אכן עומד להתרחש והשקיעו את כל הכחות, פשוטו כמשמעו, כדי לתפוס לעצמם מקום קרוב ככל האפשר, ואחרים שעמדו מסביב לראות איך ייפול דבר. מעבר לכביש התאסף קהל לא קטן של נשים ובנות וגם בלבן תקוה. אולי...

חלפו עוד כמה דקות, ובסביבות השעה 11:30 נראתה מכיוון המזכירות תכונה מסויימת. תחילה נפתחה הדלת הראשית של 770, והמזכיר הרחי"ק נראה כסוקר מה נעשה בחוץ, ומי שרצה פירש את המבט שלו כמבשר שמשוה עומד לקרות... זקני ונכבדי החסידים החלו לתפוס מקומות סמוכים ככל האפשר מול הפתח, ואחרי מספר דקות נוספות יצא ר' דוד שי' רסקין, יו"ר צא"ח ומארגן ה"תהלוכה", ובפיו בקשה-הודעה לפנות את המקום שבין המדרגה האחרונה והכניסה לתוך 770, ובתוך כך אמר כלפי הדוחפים והנדחפים כי "עד שלא ירדו לגמרי מהמדרגות ולא יהי סדר, הרבי

ודוגמתו בכל יום:

סדר העבודה בכל יום הוא, שלכל לראש – "יתגבר כו", כדאיתא בהתחלת השולחן ערוך (ואפילו בקיצור שולחן ערוך), באופן ד"מלכתחילה אריבער" (כמדובר לאחרונה²²). ועד"ז בהתחלת ספר התניא²³ – "משביעין אותו תהי צדיק"²⁴, שמתחילים "מלכתחילה אריבער" עם "תהי צדיק", ורק אח"כ אומר "ואל תהי רשע"²⁴ – כי מיד בתחילת העבודה מקבל היהודי את הכח להיות צדיק, והענין בפועל הוא רק מחוסר זמן (אפילו לא מחוסר עבודה)²⁵!

וגם ענין זה מתגלה בסדר העבודה בכל יום: מיד כשניעור משנתו, עוד לפני נטילת ידים וברכות השחר וכו' וכל ענין של עבודה בפועל (ע"ד המצב שלפני מתן תורה) – אומר "מודה אני לפניך כו"²⁶, הודאה וביטול בדוגמת הקדמת "נעשה" ל"נשמע" – ביטול לבעל הרצון, ומתבונן במלך מלכי המלכים הניצב עליו²⁷ [ובמקום שמחשבתו של אדם שם הוא נמצא²⁸ – עם עצמות ומהות]; אח"כ מתחיל את עבודת היום בקיום מצות נטילת ידים, כולל הברכה מלשון המשכה²⁹ (וממשיך באמירת שאר הברכות והמשכות) – ע"ד קיום המצוות בפועל, שעל ידם נעשה צוואת וחיבור³⁰ עם הקב"ה; ועד שמגיע למצב של קדושה בשעת קריאת שמע – ה' אהב, בדוגמת הענין דמתן תורה – ההתאחדות עם בעל הרצון (כנ"ל ס"א), ועד בתכלית השלימות בזה – בתפילת העמידה, "כעבדא קמי' מרי"³¹.

[ובפרטיות יותר – בקריאת שמע עצמה, הנה אחרי הפרשה הראשונה (ה' אחד) אומרים את הפרשה השני', אודות ענין קיום המצוות, ואח"כ – פרשת ציצית, שגם בזה ישנם שני ענינים: מצות ציצית היא זכר ליציאת מצרים – "אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים"³², המצב דיציאה ממצרים וגבולים (שזהו לפני מתן תורה), ואח"כ מיתוסף בזה חידוש ושלמות ע"י מתן תורה, והשלמות בזה – בז' סיון, לאחר מתן תורה].

ומזה יוצא, שבעבודת האדם בכל יום ישנם שלשה ענינים הנ"ל (דה', ו' וז' סיון) בהמשך אחד, ועד שהם נעשים דבר אחד, עם התוקף ד"בתלתא זימני הוי חזקה"³³.

21) ראה אגרות קודש אדמו"ר מהור"צ ח"א ע' תרי. לקו"ש ח"א ע' 124. חכ"ז ע' 166. ועוד.
22) שיחת ב' אייר (לעיל ע'... ואילך).
23) רפ"א.
24) נדה ל, סע"ב.
25) ראה שו"ע מהד"ק ס"א ס"ה. וש"נ.
26) שו"ע אדה"ז אר"ח מהד"ק ס"א ס"ה. מהד"ת
27) ס"א ס"ו. סידור אדה"ז לפני "מודה אני".
28) שו"ע אדה"ז שם מהד"ק ס"א. מהד"ת ס"ד.
28) כש"ט (הוצאת קה"ת) הוספות סל"ח (עט, ב). וש"נ.
29) ראה תו"א מקץ לו, ג. ובכ"מ.
30) ראה לקו"ת בחוקותי מה, ג. מז, ב. שלח לו, ד. ובכ"מ – נסמנו בסה"מ פורים ע' ז הערה 55.
31) שבת י, א. זח"ג רכג, א. וראה שו"ע אר"ח סצ"ה ס"ג.
32) ס"פ שלח (טו, מא).
33) ב"מ קו, ב.

וזה נעשה ג"כ הכנה (ובאופן ד"ולא עיכבן אפילו כהרף עין³⁴) לבית המקדש השלישי, שהוא ג"כ משולש, כי אז יחזרו גם שני המשכונות³⁵ (בית ראשון ובית שני). ובפרט ע"י ההקדמה וההוספה בעבודת האדם בשלשה ענינים הנ"ל, ועד לתכלית השלימות בזה, שהוא עושה מעצמו ומחלקו בעולם – מקדש פרטי.

ד. והעבודה וה"חזקה" דשלשה ימים אלו (ה', ו' וז' סיון) מוסיפה התחזקות ותוקף גם בהליכה שתתקיים עכשיו – באופן ד"הוי רץ לדבר מצוה"³⁶ (ועצמו"כ במצוה שענינה גופא הוא בתוכן ד"רץ") – השליחות "למשוך פנימה" ("צו אריינציען") יהודים שהם יוסיפו עוד יותר בשמחת יו"ט,

ובאופן ד"ושמחת בחגך"³⁷, שזהו החג הפרטי שלו ("זיין אייגענעם חג"), ובפרט בעצרת ד"הכל מודים דבעינן לכס"³⁸ [כולל באכילה וסעודה גשמית, החודרת גם בגשמיותו של כ"א מישראל, באופן שזה נעשה ד"ם ובשר כבשרו"³⁹], עם כל ההתלהבות שישנה בדבר פרטי ("אין אייגענע זאך") ("חגך"), ואפילו אם אינו מרגיש זאת – הרי "מזליהו חזי"⁴⁰.

והולכים בהליכה זו באופן ד"רץ לדבר מצוה", עם הכח וה"חזקה" דשלשה ענינים הנ"ל, החל מהקדמת "נעשה" ל"נשמע" בה' סיון – שכנגדו הכתירו את ישראל בשלשה כתרים⁴¹, שהם ע"ד שלשת הכתרים ששנים נתן ה' בראש בניו ואחד נטל לעצמו⁴². ועד"ז הוא גם אצל בני ישראל כביכול (כי "מגיד דבריו ליעקב חוקיו ומשפטיו לישראל"⁴³), ששני כתרים אלו הרי הם כתר המלך ממש, וגם בלי "כביכול" – כי "ישראל (אורייתא) וקוב"ה כולא חד"⁴⁴ ממש.

ובפרט שנמצאים כבר אחרי הקריאה דעשרת הדברות (בדוגמת ענין מתן תורה) ברוב עם (האנשים והנשים ביחד עם הטף, והטף בעיקר⁴⁵ שהרי "בנינו עורבים אותנו"⁴⁶), נוסף לזמן מתן תורתנו בכל השנים שלפני זה, עד בפעם הראשונה – לפני למעלה משלשת אלפים ושלש מאות ואחד שנים ("מיט העכער דריי טויזנט דריי הונדערט מיט איין יאָר צוריק")⁴⁷.

וזה נעשה הכנה קרובה, ו"לא עיכבן אפילו כהרף עין", שיוצאים בריקוד ("מ'טאַנצט אַרויס") עם כל בני ישראל מהגלות, הן אלו שהולכים לשמח אחרים, והן אלו שאותם הולכים לשמח – יחד עם משיח צדקנו⁴⁸.

- (34) מכילתא ופרש"י בא יב, מא.
(35) תנחומא פקודי ב. שמור"ר פנ"א, ג. פרש"י ר"פ פקודי (לח, כא). וראה זח"ר רכא, א.
(36) אבות פ"ד מ"ב. וראה לקו"ש ח"ז ע' 371 ואילך. ור"ש.
(37) פ' ראה טז, יד.
(38) פסחים סח, ב.
(39) ראה תניא פ"ה (ט, סע"ב).
(40) מגילה ג, א.
(41) שבת שבעה ערה 14.
(42) ויק"ר פכ"ד, ח. וראה רד"ה צאינה וראינה תשי"ט (סה"מ שבועות ע' קלו), ובהסמך שם הערה 1.
(43) תהלים קמז, יט. ראה שמור"ר פ"ל, ט.
(44) ראה זח"ר ג, עג, א.
(45) ראה לקו"ש חכ"ג ע' 251-250. ובכ"מ.
(46) שהש"ר פ"א, ד (א).
(47) ראה סה"ש תשמ"ח ח"א ע' 283.
(48) בהנחה אחרת: לקבל פני משיח צדקנו.

ולאחר תפילת מנחה בבית חיינו יצא כל הקהל בשירת מארש נפוליון, כשבראש התהלכה צועדים ר' דוד שי' רסקין ור' שלמה שי' קונין, ועוד רבים מנכבדי וזקני החסידים והרבנים האורחים שלא חסו על כחותיהם וטרחו לכתת רגליהם דוקא לבתי הכנסת הרחוקים, ובכך שימשו דוגמה למופת עבור צעירי הצאן.

בדרך הלון ובפרט בדרכם של ההולכים בחזרה, השתעשעו רבים בתקוה שנראתה אותה שעה כדמיונית – שנזכה וכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא לקבל את פני החוזרים כמידי שנה...

השעה קרובה לחצות הלילה. רוח נושבת בחוצות ברוקלין ומפיגה את החום הכבד ששרר בצהריים ומזג האויר נעים. הרבה יהודים טובים בניו יורק כבר סיימו מזמן את סעודת יו"ט ומסתבר שלא מעט מהם כבר עלו על משכבם. אבל מול בית חיינו הולך ומתאסף קהל שגדל מרגע לרגע. אלו הם השבים מה"תהלכה", איש מהם לא ממחר הביתה לסעוד סעודת יו"ט ולחלוץ את עצמותיו, אלא כולם חוזרים ונאספים ב-770, בציפי' שנזכה שכ"ק אדמו"ר שליט"א יצא לקבל את פניהם כמנהגו הק' מידי שנה (ועד שאשתקד אף זכינו לשיחת קודש מיוחדת בשעה זו בליל אחש"פ ובליל ב' דחג השבועות).

זכור, גם בליל אחש"פ השנה איש מההולכים ל"תהלכה" לא תיאר לעצמו, מן הסתם, שהוא עתיד לראות את פני הק', ובכל זאת, אחרי ה"תהלכה" חזרו כולם ונאספו ליד 770, אל מול חלונות חדרו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, ולמרות הכל שרו ניגוני שמחה ואפילו יצאו

נמי לכס" באומרו שהכוונה על אכילה גשמית, וכן מובא בספרי פולין ש"נמי לכס" בגימטריא "קץ", ואיחל שנזכה תיכף ומיד ל"קץ" ונמשיך את יום א' דחג השבועות ועצמו"כ יו"ט שני – לא בגלויות, אלא נעשה קיבוץ גלויות וממשיכים בביהמ"ק בהקרבת קרבנות, ונמשיך להיות יחד באה"ק, בירושלים עיה"ק, בביהמ"ק ובקודש הקדשים, שבו הלוחות הראשונות שהיום הוא תחילת ארבעים הימים שלהם, ונלך יחד עם דוד המלך, משה רבינו והבעש"ט – שר"ת שלהם הוא "מיד", ותיכף ומיד יהי הקץ ד"נמי לכס" בגאולה האמיתית והשלימה.

בסיום השיחה הכריז כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גוט יום טוב", ונכנס לחדרו הק'.

מיד לאחר מכן התגודדו הקהל בקבוצות ושמעו "חזרה", ומיד המשיכו בריקודים סוערים.

• תשנ"ב •

סדר התפילות בב' ימי חג הי' כבשבת קודש.

בשעה 6:00 התפללו מנחה, ולאחר מכן התקיימה ה"תהלכה" ברוב עם. מטעם צעירי אגודת חב"ד פורסמה בביהכ"נ מערב שבת רשימת המקומות וההולכים לנאום בכל בית כנסת. הפעם כללה הרשימה כמאתיים (!) בתי כנסת, כשדגש עיקרי מושם על שכונת בורו פארק (בכל יו"ט מושם הדגש על אחת השכונות), ואולם גם חלקן של שאר השכונות: פלטבוש, איסט פלטבוש, קנרסי ואיסט סייד, לא נגרע.

אירגון התהלכה הי' מסודר ביותר,

• תנש"א •

בשעה 5:45 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה. ניגנו "ושמחת", וכ"ק אדמו"ר שליט"א הסתובב לעודד כרגיל, וגם לאחר שנעמד במקומו – הוסיף לעודד את השירה למשך כדקה.

בחזרת הש"ץ ניגנו ב"שים שלום", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה במרץ.

בסיום התפילה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ ועלה לחדרו הק', וכעבור כמה דקות יצא (כרגיל) לפתח הראשי של 770, ועודד בידו הק' בחוזק לעבר קהל ההולכים ל"תהלוכה" (שאורגנה ע"י התמימים שיחיו בהנהלת צא"ח, לכ-150 בתי כנסת ברחבי ניו יורק, בשכונות פלאטבוש, איסט סייד, איסט פלאטבוש, בורו פארק, קאנארסי, קראון הייטס ועוד). הקהל שר את מארש נפוליון, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה למשך כ-25 דקות, כששפתיו הק' רוחשות כל העת.

כשחזר הקהל מה"תהלוכה", התקבצו כולם וחיכו לצאת כ"ק אדמו"ר שליט"א, בציפי' דרוכה ובתקווה שכ"ק אדמו"ר שליט"א יאמר שיחה (כפי שהי' בליל אחרון של פסח שנה זו), ובעקבות זאת היתה צפיפות גדולה ליד המדרגות.

ואכן, בשעה 11:25 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א (ללא גארטל) ועודד בחוזק את שירת הקהל בניגון שמחה דשמח"ת (ששרים על המילים "כתיבה וחתומה טובה") למשך כ-3 דקות. לפתע הפסיק לעודד, והקהל השתתק, וכ"ק אדמו"ר שליט"א פתח בשיחה!

השיחה ארכה כ-4 דקות, ובה הזכיר את מארז"ל "הכל מודים בעצרת דבעינן

באמצע היו רוחות חזקות וכ"ק אדמו"ר שליט"א הידק שוב את הכובע מהצד השמאלי. בסיום עודד כמה פעמים לכיוון הקהל, ונכנס לחדרו הק'.

תפילת מעריב התקיימה בשעה 9:00. ה' שמח במיוחד (כמו תפילה של שמח"ת). לפני העמוד התפלל ר' חיים שי' טשקנטר. כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד במיוחד ריבוי פעמים, וגם כשפסע לאחור לפני שמו"ע, המשיך להניף חזק בידו הק' לכיוון הקהל.

כשחזרו מה"תהלוכה", עמד כל הקהל מסביב ל-770 וכ"א השתדל לתפוס עמדת תצפית לראות את עידודו של כ"ק אדמו"ר שליט"א שייצא בעוד מספר רגעים, ואכן אחר שכל הקהל חזר מה"תהלוכה", בשעה 11:45 לערך, ניתן האות והקהל החל לנגן את "מארש נפוליון" בשמחה עצומה. ה' קהל עצום של למעלה מ-1,000 אנשים, נשים וטף כ"י.

כעבור שתי דקות לערך, בשעה 11:47, יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א ונעמד בפתח הראשי של 770 (ה' ללא עניבה וללא גארטל). לפני כן הכינו כסא (פשוט) אותו הוציאו מהמזכירות – כשמשענת הכסא לכיוון כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניח את מרפק ידו השמאלית הק' על משענת הכסא והחל להניף את ידו הימנית הק' בחוזק לכיוון הקהל, תוך כדי שסוקר את כל הקהל. בהמשך החל לסובב את ידו הימנית הק' במהירות רבה ובשמחה לכל הכיוונים, וברגעים אלו בקעה השמחה שחקים.

כך זה נמשך 2-3 דקות, ואח"כ הסתובב כ"ק אדמו"ר שליט"א ונכנס בחזרה לחדרו הק'. הקהל המשיך גם אח"כ בריקודים סוערים על הכביש.

ו"הקיצו ורגנו שוכני עפר"⁴⁹, ומשה רבינו בתוכם⁵⁰ ובראשם, בגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש.

(50) ראה יומא ה, ב. תוד"ה אחד – פסחים קיד, סע"ב.

(49) ישעי' כו, יט.

בס"ד. שיחת ליל ב' דחג השבועות ה'תנש"א – לקהל שיחיו שחזרו מה"תהלכה –

הנחה בלתי מוגה

[כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד בפתח הראשי ד-770, ועודד במשך זמן-מה את השירה (ניגון שמחה דשמח"ת) בידו הק', ואח"כ אמר:]

א. בנוגע ליו"ט דחג השבועות מצינו ד"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם",¹ וכמבואר בספרי הלכה,² ששמחת יו"ט קשורה עם אכילה ושתי' בפשטות.³

ולהעיר, שעל זה מובא בספרי פולין⁴ ש"נמי לכם" בגימטריא "קץ", וזה קשור במיוחד עם זה שבשבועות הוא יום ההסתלקות דדוד המלך,⁵ שאז הוא "פועל ישועות בקרב הארץ"⁶ (ביאת דוד מלכא משיחא), וכמו"כ זהו יום ההילולא של הבעש"ט,⁷ וקשור גם עם משה רבינו, שהרי "משה קיבל תורה מסיני"⁸ ביום זה, בחג השבועות.

– שנוכה תיכף ומיד ל"קץ" ("נמי לכם"), קץ הגלות, ונמשיך את היו"ט ראשון דשבועות ואת היו"ט שני של גליות בארצנו הקדושה בגאולה האמיתית והשלימה, משום שתיכף ומיד זוכים לקיבוץ גליות דכל בני" (ובפרט בעמדנו בשנת "אראנו נפלאות"⁹) – "בנערינו ובזקנינו . . . בבנינו ובבנותינו"¹⁰ – לארצנו הקדושה, ושם גופא – לירושלים עיר הקודש, ולהר הקודש, ול"ציון" שבירושלים¹¹ שזהו בית המקדש השלישי.

"ושם נעשה לפניך את קרבנות חובותינו תמידים כסדרם ומוספים כהלכתם"¹², כולל גם הקרבנות שיקריבו בזמן הגאולה ביו"ט שני, קרבנות של שמחה בקשר ובשייכות ל"קץ" דביאת הגאולה (– שאיך שלא יהי' אופן ותוכן קרבנות אלו, הרי זה ענין של קרבנות).

ב. ועוד והוא העיקר, שנמשיך את היותנו עתה כאן יחדיו – בארצנו הקדושה, ובירושלים שבארץ הקודש, ובבית המקדש, ובקודש הקדשים, ששם נמצאים הלוחות שבארון¹³, כולל לוחות ראשונות הקשורים במיוחד עם תחילת הארבעים יום הראשונים, חג השבועות.

(1) פסחים פח, ב.

(2) טושו"ע (וראדה"ז) או"ח סתקכ"ט ס"א (ס"י).

(3) פרש"י פסחים שם.

(4) ספר מאמר מרדכי על מס' פסחים (סיגעט, תר"ס).

(5) ירושלמי ביצה פ"ב ה"ד. חגיגה פ"ב ה"ג.

(6) תהלים עד, יב. אגה"ק סכ"ח (קמח, סע"א).

(7) ראה לקו"ד ח"א לב, א. מב, א. סה"ש תרצ"ט ע'.

(8) אבות פ"א מ"א.

(9) ל' הכתוב – מיכה ז, טו.

(10) בא"י, ט.

(11) ראה לקו"ת דברים א, ב. אוה"ת לתהלים (יהל אור) ע' תקעה.

(12) נוסח תפלת מוסף.

(13) ראה ב"ב יד, א.

המעמד נמשך דקות ארוכות, ואח"כ התפזר הקהל, וגם הגשם הופסק...

• תש"נ •

לתפילת מנחה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה 6:10. כ"ק אדמו"ר שליט"א עמד בחזרת הש"ץ, ועודד בחוזק כשניגנו "אתה בחרתנו" ו"שים שלום". בסיום התפילה יצא כשמעודד את השירה בידו הק'.

כמידי שנה בחג השבועות, יוצא קהל אלפים מהתמיימים ואנ"ש ב"תהלכה" לשכונת בורו פארק ולעוד שכונות, לשמח את היהודים שם ולהביא להם את דבר המלך. בחוץ חיקה הקהל שכ"ק אדמו"ר שליט"א ייצא לתהלכה, ואכן כעשר דקות אחר התפילה יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א ועמד במלוא הדרו בפתח הראשי של 770. כ"ק אדמו"ר שליט"א לא עמד באמצע (ברוחב הפתח), אלא לצד שמאלו (לצד חדר המזכירות, לכיוון שהדלת נפתחת), ועמד סמוך לדלת, אלכסונית קצת.

כשנעמד, הניף כ"ק אדמו"ר שליט"א את יד ימינו הק' פעם אחת לכיוון הקהל, אח"כ הידק את הכובע בידו השמאלית הק' (בחוץ נשבה רוח), אח"כ הניף ידו השמאלית כמה פעמים, ויותר לא הניף (עד הסיום). הקהל החל לצעוד לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א בניגון מארש נפוליון, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עמד וסקר את כ"א מהעוברים לפניו, ורחש בשפתיו הק' כשפניו הק' רציניות. כך במשך כחצי שעה עברו אלפי הצועדים לפני כ"ק אדמו"ר שליט"א בשמחה רבה.

(3) ע"פ א' היומנים נכנס בשעה 5:55.

(4) ע"פ א' היומנים יצא בשעה 6:15.

הוא זוכה ל"צוותא וחיבור" עם הקב"ה, ואח"כ – גם החפץ הגשמי נעשה כחפץ של קדושה ממש. כ"ק אדמו"ר שליט"א קישר את הדברים עם שלשת הימים – ערב מתן תורה, יום מתן תורה, והיום שלאחר מתן תורה – והסביר איך בכל יום מתבטא שלב נוסף מהשלבים האמורים.

עם תום השיחה, אפשר הי' לראות בכל פינה מפניות ביהכ"נ הגדול עומדות קבוצות-קבוצות של אנ"ש והתמיימים, וחוזרים במהירות על השיחה הטרי'.

הקהל הגדול נעמד בשורה ארוכה שראשה מול הפתח הראשי של 770 וסופו איננו נראה, והכל ממתינים, כנהוג, לצאת כ"ק אדמו"ר שליט"א. כעבור כמה דקות יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א אל הפתח, והקהל פצח בשירת מארש נפוליון. כ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על העוברים, ועודד בידו הק' את השירה. העידודים הפעם היו הרבה יותר חזקים מכפי שהי' בשביעי של פסח.

סמוך לחצות לילה, חזרו כל הקבוצות ל-770, ליד הפתח הראשי. ירד גשם שוטף ללא הפסקה, ואף שעדיין לא הגיעו האחרונים – פקעה סבלנותם של כמה מאנ"ש המקומיים והחלו לנגן (וכמה ש"ועד המסדר" ניסה להשתיק, אבל זה לא הלך...).

שמע השירה הגיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א, והוא יצא החוצה אל הקהל והניף את ידו הק' בחוזק בתנועות סיבוביות, אח"כ הביט על השמים, לעבר הילדים ולעבר הקהל וסקר את כולם במבט חודר, ואח"כ המשיך לעודד בתנועות נמרצות מאוד את שירת ה"מארש", והקהל רקד וכרכר בכל עוז. חדי עין הבחינו כי במשך כל הזמן רחשו שפתיו הק' (וכן הי' גם בליל אחש"פ).

ונכנס פנימה.

אח"כ המשיך הקהל בריקודים ב-770 בניגון "דידן נצח".

• תשמ"ח •

לתפלת מנחה נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לערך בשעה 5:30 (מוקדם יחסית, בעקבות ה"תהלוכה"), ובסופה הכריזו על זמן תפלת מעריב.

לערך בשעה 5:50 יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לראות ההולכים ל"תהלוכה". כ"ק אדמו"ר שליט"א הסתכל על הקהל, ומפעם לפעם עודד בידו הק' את שירת מארש נפוליון, ולבסוף הורה בידו הק' (לא לו שעוד עמדו שם) שילכו. כל הנ"ל ארך לערך 10-15 דקות.

לאחרי מעריב לא זכינו, ולא היתה שיחה.

לאחרי השעה 11:30 חזרו כולם מה"תהלוכה" ל-770, ויצרו קהל עצום שהתאסף ליד הפתח הראשי (צועדי ה"תהלוכה" היו מרובים, וגם זה כבר כמה פעמים שגם תושבי השכונה שיחיו באים - ובאות, אנשים נשים וטף - לראות מחזה מרהיב עין זה, ואשרי עין ראתה כל אלה). כשהתברר כי גם האחרונים כבר חזרו, ניתן האות, והקהל החל לנגן את ניגון ההקפות דשמח"ת (אותו מנגנים הרבה לאחרונה, בעת כניסת ויציאת כ"ק אדמו"ר שליט"א וכו').

הריל"ג נכנס והודיע לכ"ק אדמו"ר שליט"א שכולם הגיעו, ותיכף יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א אל הקהל, לבוש בסירטוק המשי וחגור בגארטל (שלא כרגיל לאחרונה), ובלי עניבה! (ולהעיר שבחג הפסח יצא עם עניבה, הגם שהיא

היתה משוכה קצת למטה), ונעמד מחוץ לפתח.

בדקות הראשונות כמעט ולא עודד בידו הק', אלא סקר כל הזמן בעיניו הק' את הקהל כולו, הן מימינו שעמדו עד לשדרת קינגסטון, והן משמאלו שעמדו עד הרחק מאוד. בהמשך החל לעודד בידו השמאלית הק' (הפעם לא עודד בב' ידיו הק' כבחג הפסח), וכעבור זמן רב יחסית (לפעמים הקודמות) - שב לחדרו הק'.

לאחר גילוי נעלה שכזה, נשאר קהל רב מאנ"ש והתמימים שיחיו לרקוד למשך זמן רב בחוץ.

• תשמ"ט •

לקראת ה"תהלוכה" לבורו פארק, החל הגשם לתת את אותותיו... אך הקהל לא התרגש במיוחד. מישהו סיפר ששמע את מארגן ה"תהלוכה" ר' דוד שי' רסקין אומר: "נו, ס'רעגנט נאך ב"ה, אַ מחי'..." הפעם יהי מסירות נפש ראוי לשמו...

תפילת מנחה התקיימה בשעה 5:30 (מוקדם יחסית, בעקבות ה"תהלוכה").

הפעם, כמו בשביעי של פסח, לוותה ה"תהלוכה" באירוע מיוחד: לאחר התפילה, פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר הקהל (בעודו עומד ליד הסטנדר והסידור בידו הק'), ופתח בשיחת קודש מיוחדת (ששימשה, למעשה, כ"צידה לדרך").

בשיחה ביאר את שלושת השלבים בעבודת האדם בבירור חלקו בעולם: תחילה הוא יוצא ממצריו והגבלותיו, אח"כ כשהוא מקיים את המצוה הרי

(2) = נו, עוד יורד גשם ב"ה.

וכאמור, והוא העיקר, שכולנו הולכים יחדיו לארצנו הקדושה, יחד עם כל השלשה האמורים לעיל, שהראשי תיבות שלהם הוא "מי"ד" (משה, ישראל בעש"ט, דוד מלכא משיחא) כמדובר לעיל¹⁴.

ועוד והוא העיקר - שזוכים בפשטות ל"קץ" ד"נמי לכם" תיכף ומיד ממש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

[בסיום הכריז כ"ק אדמו"ר שליט"א: "גוט יום טוב!" ונכנס לחדרו הק'].

(14) שיחת ש"פ במדבר (לעיל ע'...).

יומנים מהיציאה והחזרה מ"תהלוכה", חה"ש תשמ"ג-תשנ"ב

• תשמ"ג •

בשעה 5:50 לערך יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א, וה"תהלוכה" לבורו פארק יצאה לדרכה. כ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בחוזק את השירה בידו הק'.

כשחזרו מה"תהלוכה", בשעה 12:00 לערך, עמדו כמה בודדים (כחמשה) מאנ"ש והתמימים שיחיו ליד 770, ואז יצא המשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג מבנין הספרי' ופנה לר' יקותיאל שי' ראפ באומרו שכ"ק אדמו"ר שליט"א שלחו לשאול מה קרה בבורו פארק שחזרו כל כך מאוחר, ומדוע לא שרים.

אח"כ שאל שוב, והנ"ל הבינו את הרמז, והתחילו לרקוד על המדרכה שמו"ל 770.

כעבור כמה דקות (כעת כבר רקדו כ-20 בחורים), בא מישהו שעבר ליד הספרי', ואמר שכ"ק אדמו"ר שליט"א עומד בשער של הספרי' ומסתכל לעברם!

מיד העבירו את הריקוד אל מול הספרי', וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בתנועות ידיו הק' בחוזק למשך כ-10-5 דקות. גם הרבנית הסתכלה דרך החריצים.

• תשד"מ •

אחרי תפילת מנחה (שהתקיימה בביהכ"נ הגדול בשעה 5:45 לערך), הסתדר כל הקהל מחוץ ל-770 ל"תהלוכה". כעבור מספר דקות יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לפתח 770, וסקר במבטו הק' את ההולכים, כשמפעם

שליט"א לספרי'.

בשעה 11:45 החל הקהל לחזור מה"תהלוכה" קבוצות-קבוצות, והתאספו ליד בנין הספרי' ושרו "ידן נצח" בחוזק.

בשעה 12:00 פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א את דלת היציאה הראשונה של הספרי', ואח"כ חיפש בכיסו (כנראה את המפתח לדלת היציאה השני' לכיוון הרחוב). בפועל (כנראה לא נמצא המפתח ו)נשאר כ"ק אדמו"ר שליט"א לעמוד בין שתי דלתות הכניסה (שהדלת השני' היא עם חלון שקוף), ומשם עודד בשתי ידיו הק' את השירה, ולאחר כשתי דקות וחצי נכנס בחזרה.

• תשמ"ז •

תפילת מנחה התקיימה בביהכ"נ הגדול בשעה 5:45, ואחרי התפילה הסתדר כל הקהל מחוץ ל-770 ל"תהלוכה".

כעבור מספר דקות יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א לפתח 770, ובמבטו הק' סקר את כל ההולכים, כשמפעם לפעם עודד בידו הק' להגברת השירה. כך עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א עד שה"תהלוכה" נעלמה מהאופק.

בשעה 12:00 לערך הספיקו כולם לחזור מה"תהלוכה", והתאספו על יד הספרי' של כ"ק אדמו"ר שליט"א. הממונים נתנו את ההוראה להתחיל לשיר, והקהל החל לשיר "ידן נצח".

כעבור 3 דקות יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א, והתחיל לעודד את השירה בידי הק'. כעבור שניות מספר יצא מדלת הזכוכית, והתחיל למחוא כפיו הק' כשסוקר את כל הקהל. אח"כ שב פנימה, ומבעד לדלת הזכוכית המשיך לעודד את השירה,

כ"ק אדמו"ר שליט"א, ועמד בפרוזדור הפנימי, בדלת הזכוכית של הספרי' (ולא כאשתקד שיצא לגמרי החוצה).

בתחילה סקר במבטו את כל הקהל שנכח שם (עמד קהל רב), ואח"כ התחיל לעודד את השירה בידו הק' למשך מספר דקות.

• תשמ"ו •

בשעה 5:30 נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מנחה (בביהכ"נ הגדול), ואחרי התפילה יצאו כולם לעבר הכביש שעל יד 770. הקהל ה' גדול מאוד מאנ"ש והתמימים (תושבי השכונה וכמובן כל האורחים). הקהל המתין לכ"ק אדמו"ר שליט"א שיצא ללוות את הקהל ל"תהלוכה" כרגיל בכל שנה. ואכן, כעבור 10 דקות יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א ונעמד מחוץ לדלת הראשית של 770. הקהל החל לעבור כשכל אחד מביט על כ"ק אדמו"ר שליט"א, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הביט על כאו"א ועודד בידו הק' את שירת המארש. הקהל עבר במהירות גדולה יחסית.

כולם יצאו ל"תהלוכה", לא נשאר אחד. גם לא נשארו להסתכל על כ"ק אדמו"ר שליט"א בשעה שסוקר את הקהל. על אף הקהל הגדול, עמד כ"ק אדמו"ר שליט"א בחוץ רק 8 דקות. הקהל צעד לשכונת בורו פארק, מלבד קבוצה קטנה יותר שהלכה לפלאטבוש.

בשעה 9:10 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב (ביהכ"נ ה' ריק יחסית, והי' מורגש שכולם ב"תהלוכה").

בשעה 10:18 יצא כ"ק אדמו"ר

(1) ע"פ א' היומנים מחא כפיו הק'.